

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu s výsledky inspekční činnosti zaměřené na kontrolu zápisů dětí do 1. ročníku základní školy. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tematická inspekční činnost byla prováděna v termínu od 15. ledna do 15. února 2016 přímo ve vybraných základních školách. Česká školní inspekce kontrolovala dodržování povinností ze strany ředitele školy, sledovala též plnění povinností obecního úřadu, kontrolovala průběh zápisů do 1. ročníku základní školy a dále zjišťovala, jaké informace požadují školy od zákonných zástupců dětí.

Česká školní inspekce v minulosti opakovaně upozorňovala na nejednotnost praxe při realizaci zápisů do 1. ročníku základního vzdělávání. Zatímco v některých školách je zápis organizován jako motivační, posuzování dovedností je pouze orientační a probíhá přirozenou hravou formou, v jiných školách se forma zápisu přibližuje téměř formátu přijímacích zkoušek. Cílem tematické inspekční činnosti bylo zjistit, zda se zápisy odehrávají korektně a zda na děti nejsou kladeny nepřiměřené nároky. Současně bylo ověřováno, zda nedochází k přijímání dětí mimo spádové obvody na úkor dětí spádových.

Ke sjednocení formy zápisu byla vydána doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále i „MŠMT“)¹ a veřejné ochránkyně práv (dále i „VOP“)². S těmito doporučeními Česká školní inspekce při přípravě i realizaci inspekční činnosti pracovala.

Během sledovaného období navštívili inspekční pracovníci České školní inspekce celkem 343 základních škol. Nejvíce škol bylo navštíveno v krajích Moravskoslezském (24,8 %) a Jihomoravském (9,3 %), naopak nejméně v Karlovarském kraji (2,9 %). V členění podle zřizovatele byly v navštíveném počtu škol zahrnuty nejčastěji školy zřizované obcemi (93,6 %), dále školy soukromé (2,9 %), školy zřizované kraji (2,3 %), církevní školy (0,9 %) a školy zřizované MŠMT (0,3 %).

Tabulka č. 1 Navštívené základní školy – podle kraje

kraj	počet škol	podíl škol (v %)	podíl škol z celkového počtu škol v kraji/ČR (v %)
Praha	23	6,7	8,6
Středočeský	26	7,6	4,9
Jihočeský	14	4,1	5,5
Plzeňský	27	7,9	12,3
Karlovarský	10	2,9	9,4
Ústecký	17	5,0	6,1
Liberecký	15	4,4	7,3
Královéhradecký	19	5,5	7,1
Pardubický	22	6,4	8,8
Vysočina	14	4,1	5,3

¹ Doporučení k organizaci zápisů k povinné školní docházce ze dne 10. července 2014, č. j. MŠMT-10670/2014 <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/doporuceni-k-organizaci-zapisu-k-povinne-skolni-dochazce>

² Doporučení veřejné ochránkyně práv k naplňování práva na rovné zacházení v přístupu k povinné školní docházce ze dne 13. 1. 2016 http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Doporuceni/Doporuceni-zapisy-do-ZS_82-15-DIS-BN.pdf